

סקירה היסטורית

קיומו של האדם הקדמון ברומניה, החל לפני אלפי שנים, על כך מעידה לסת אדם, שנמצאה במערת דובים, בשנת 2002.

תיארוך פחם של הממצא הביא למסקנה כי האדם ברומניה חי כבר לפני כ-34,000-36,000 שנים. זהו המאובן האנושי הקדום ביותר שנמצא באירופה. כמוכן נמצאו מספר גולגולות בעלות תווי פנים מעורבים של האדם הניאנדרטלי והומו ספיאנס, עדות ראשונה לכך שעם כניסת האדם המודרני לאירופה, היו יחסי מין ועירוב בין המינים (ממצא עדכני והוכחה נוספת לאמת הסטורית זו נמצאה רק לאחרונה לאורך החוף בפורטוגל).

רומניה התהוותה לאחר גלגולים רבים, במהלך ההיסטוריה ותוך אינטראקציה עם שכנותיה הסלאביות כמו יוון, תורכיה, גרמניה הסקסונית, ברה"מ והונגריה. לטענת הרומנים הם ממשיכי דרכם האותנטיים של ממלכת דאקיה והרומאים.

ימי קדם אזור רומניה של היום מאוכלס ע"י השבטים הטראקיים (גטים בפי היוונים, דאקים בפי הרומאים).

המאה ה-7 לפנה"ס היוונים מקימים מושבות סחר לאורך הדנובה והים השחור, 3 מהן ברומניה מאנגליה, קונסטנצה והיסטריה.

המאה ה-1 לפנה"ס המלך בורוביסטה מייסד ממלכה דאקית רבת עוצמה, כדי להדוף את כיבושי הרומאים.

48 לפנה"ס המלך בורוביסטה מתערב בסכסוך בין פומפיוס ויוליוס קיסר ברומא, עקב העוינות שהוא מעורר כלפיהם, שניהם נרצחים באותה שנה.

87-105 לספירה דציבאל המלך האחרון בדאקיה, לאחר שגיבש את הממלכה כנגד הרומאים, הוא מובס ע"י טראיאנוס קיסר.

105-106 לספירה בירת דאקיה סארמיזג'טוסה נכבשת ע"י הרומאים, המלך ואציליו מתאבדים כדי לא ליפול בידי הרומאים, דאקיה הופכת לפרובינציה רומאית.

* ניצחונותיהם של הרומאים באזור רומניה של היום, הונצחו בתבליטים על גבי עמוד טראיאנוס ברומא והטרופיאוס (אנדרטה) של טראיאנוס באדאמהליסי (חבל דוברוג'ה).

106-270 לספירה הרומאים ותרבותם המתקדמת, נטמעים באזור ויוצרים עם דאקי-רומי ששפתו לטינית והם נחשבים ל"אבות" הרומנים.

271 לספירה עקב התקפות חוזרות ונישנות של שבטים גוטים, מחליט הקיסר אורליאנוס לסגת עם כוחותיו אל מעבר דרום הדנובה, ושלטון הרומאים באזור בא לסיומו.

300-900 לספירה עמים נודדים רבים כמו גוטים, הונים, סלאבים וכו', פולשים לאזור ומטביעים את חותמם על התרבות והשפה המקומיים.

900-1000 לספירה מתפתחת מערכת שלטון פיאודלית, בהנהגת אבירים לוחמים.

1000-1200 המידיארים מתפשטים לתוך טרנסילבניה ועד המאה ה-13 טרנסילבניה הופכת לאוטונומיה הנאמנה לכס המלכות ההונגרי.

1241-1242 הטטארים פושטים על האזור, מלך הונגריה בלה ה-5 מציע לגרמנים-הסקסונים קרקעות בתמורה להגנה על האזור.

1310-1352 הנסיך באסארב ה-1, מאחד מספר ישויות פוליטיות לרומניה הראשונה, היא ואלאכיה שכונתה "צארה רומנסקה" (מדינת רומניה).

* **ימה"ב** באזור שולטות נסיכויות פיאודליות, רוב האיכרים רומנים, חלקם אריסים וחלקם עצמאים, האצולה רובה ממוצא הונגרי.

1437 נוצרת ברית משולשת, בטרנסילבניה, בין האצילים המידארים, מנהיגי הסאכסונים ובני סקי, הם הבסיס לממשלה הראשונה שתוקם בטרנסילבניה המאה ה-16.

1300-1504 מולדביה וולאכיה נלחמות נגד התפשטות העות'מנים צפונה.

השליטים בתקופה זו הם:

- 1386-1418 – מירצ'ה ה-1 (הזקן).
1448-1476 – ולאד צפש (המשפד) (מפורט בהרחבה, נושא לאוטובוס)
1475-1504 – שטפאן ה-3 (הגדול).
1504-1593 – התורכים כובשים את הונגריה, טרנסילבניה הופכת למדינת חסות עות'ומאנית.
1593-1601 – נסיך ולאכיה מיכאי ויטאזול (האמיץ), מאחד את ולאכיה, מולדביה וטרנסילבניה, בעזרת צבאו הוא טובח בתורכים ללא רחם.
- 1595** התורכים מבקשים הפסקת אש מחוסר ברירה ומכירים בתואר הנסיכות של מיכאי.
1601 מיכאי מודח מכיתרו ע"י ברית אצילים האבסבורגית-טרנסילבנית, נתפס ומוצא להורג.
1683 התורכים מגיעים עד לוינה.
1687 בית האבסבורג האוסטרי משתלט על טרנסילבניה.
1688-1714 קונסטנטין ברנקובנאו המלך, מעניק שנים של שלווה וקידמה לאזור.
1775 בוקובינה-צפון מולדביה, מסופחת לקיסרות האוסטרו-הונגרית.
1784 שלושה איכרים, חוראה, קלושה וקרישאן, מובילים את מרד האיכרים. המרד דוכא באכזריות מיד. מקום מותם מהווה אתר תיירות כיום.
22/8/1785 פרנץ יוזף ה-2, לבית האבסבורג, מבטל את מוסד הצמיתות (אריסים) בטרנסילבניה.
1828-1829 לאחר מלחמת תורכיה-רוסיה, ואלאכיה ומולדביה עוברות לחסות רוסית, רשמית הן נחשבות לחלק מהאימפריה העות'ומאנית.
1848 אביב העמים בטרנסילבניה, מהפכה הונגרית אותה מוביל המשורר ההונגרי שאנדור פטפי, הרומנים דורשים שחרור פוליטי ושיוון זכויות, שליטי אוסטריה מציעים הכרה לרומנים בתקווה לחסל את המרד ההונגרי, מלחמת אזרחים פורצת והמרד מדוכא, טרנסילבניה עוברת לשליטה ישירה של בודפשט (אוסטרו-הונגריה).
11/12/1861 "אלכסנדרו יואן קוזה" נבחר לשליט של מולדביה וולאכיה, שנקרא "איחוד הנסיכויות הרומאניות", או "האיחוד הקטן" (Mica Unire).
1862 האיחוד מקבל את השם "רומניה".
1866 אלכסנדרו מתפטר, לאחר מרד בצבא, מחליפו הוא נסיך פרוסי הידוע כמלך "קארול ה-1".
1877 רומניה מכריזה על עצמאות, בתמיכת רוסיה.
1878 מסופך חבל דוברוגיה לרומניה, רומניה זוכה להכרה בינ"ל בהסכם "סן סטפנו" ובקונגרס ברלין.
1881 רומניה מכריזה על עצמה "ממלכה".
22/5/1881 קארול ה-1 מוכתר למלך רומניה הראשון.
1883 ברית הגנה סודית נחתמת עם אוסטרו-הונגריה.
1916 ממשלת רומניה מכריזה מלחמה על אוסטרו-הונגריה, כדי לשחרר את טרנסילבניה (רה"מ יון ברטיאנו).
1918 אוסטרו-הונגריה מובסת, נסללת הדרך לגיבוש רומניה המודרנית. בסרביה, בנאט, בוקובינה וטרנסילבניה מוחזרות לשלטון רומני, רומניה זוכה לכינוי "רומניה הגדולה".
1927 מוקם פלג ימיני קיצוני, המתנגד לדמוקרטיה והידוע בשם "משמר הברזל" (או "לגיון המלאך מיכאלי").
1935 "משמר הברזל" הופך לגורם משמעותי בפוליטיקה הרומנית.
1938 קארול ה-2 (בנו של פרדיננד ה-1) לא מצליח להתמודד עם המצב הפוליטי בארצו ומכריז על דיקטטורה.
1939 המלך מנסה לפרק את "משמר הברזל" בו תמך קודם לכן.
1939-1940 עקב חוסר היציבות הפוליטית מתחלפות בתקופה זו לא פחות מ-9 ממשלות ברומניה.
1940 צרפת נכבשת ע"י הנאצים ורומניה מתפוררת, ברה"מ כובשת את בסרביה, לפי חוזה "ריבנטרופ-מולוטוב" הונגריה מקבלת את צפון טרנסילבניה, ובולגריה מקבלת את דרום דוברוגיה. קרול ה-2 פונה לעזרת מפקד צבאו אנטונסקו, הנ"ל מדיחו ושם במקומו את בנו מיכאי. אנטונסקו מאפשר לגרמנים לכבוש את רומניה ללא מאבק.

- 1941** רומניה מצטרפת לגרמניה הנאצית והופכת לאחת ממדינות הציר, התוצאה המיידית: 200,000 יהודים מובלים למוות באושוויץ, אלפים מתים בדרך.
- 1944** מתגבש קונצנזוס ברומניה כנגד הנאצים, באוגוסט הרומנים שובים את שותפיהם לשעבר הגרמנים ומכריזים מלחמה על גרמניה הנאצית, במהלך זה הצילה רומניה את עצמאותה באירופה של אחרי המלחמה.
- 1945-1946** הסיוע הרוסי מביא להתחזקות המפלגות הקומוניסטיות בשמאל והם הופכות לדומיננטיות בפוליטיקה, בנובמבר הן זוכות בבחירות.
- 1947** ראש הממשלה פטרו גרוזה, מדיח את המלך מיכאי ה-1 ומביא להווסדה של "הרפובליקה העממית של רומניה".
- 1953** מונהג כתב סלאבי חדש, כדי למחוק את עברה הלטיני של רומניה.
- 1958** החיילים הסובייטים עוזבים את רומניה.
- 1960** רומניה מתחילה את פנייתה לכוון המערב ומנהלת מדיניות חוץ עצמאית.
- 1952-1965** נשיא רומניה המכהן גאורגה גאורגיו-דז', וסגנו הוא ניקולאי צ'אושסקו.
- 1965** צ'אושסקו נבחר כנשיא רומניה (עד 1989).
- 1968** צ'אושסקו מסרב לעזור לסובייטים בפלישה לציכוסלובקיה, ואף מגנה אותם על כך בפומבי, מהלך זה מקנה לו אהדה רבה בעולם המערבי.
- 1975** ארה"ב מכריזה על רומניה "מדינה בעדיפות גבוהה", רומניה זוכה לסיוע של יותר ממיליארד \$.
- 1984** צ'אושסקו מקבל את אות האבירות ממלכת בריטניה אליזבת ה-II.
- 1989** המשטרים הקומוניסטים במזרח אירופה נופלים אחד אחר השני, המשטר הרומני בסכנה.
- 15/12/1989** הכומר לאסלו טקש מטיף בגלוי נגד המשטר (בטימישוארה).
- 19/12/1989** צ'אושסקו שולח ברכבות את הצבא לטימישוארה כדי לפזר את ההתנגדות, עד מהרה הצבא צועד עם המתנגדים.
- 21/12/1989** נאומו של צ'אושסקו מופסק ע"י מחאה של מתנגדיו, במהומות שנוצרו אל מול המשמר והמשטרה החשאית נהרגו למעלה מ-1,000 בני אדם, צ'אושסקו ואישתו מנסים להימלט ונתפסים.
- 25/12/1989** בית משפט שדה שופט את צ'אושסקו ואישתו למוות, הם מוצאים להורג יחדיו בירה.
- 1990** בחירות בחודש מאי, "חזית ההצלה הלאומית" ה-FSN זוכה בבחירות לממשלה.
- 1992** ה-FSN זוכה בבחירות פעם נוספת בראשות יון אילייסקו.
- 1993** ביטול הסובסידיות הממשלתיות למזון, מביאה לזינוק במחירים והאבטלה בשיא,
- 1996** הנשיא מודח בבחירות, במקומו נבחר הרפורמיסט אמיל קונסטנטיןסקו. מטרתו – להתקבל לאיחוד האירופי ולברית נאט"ו.
- 2000** בבחירות בשנה זו מסרב הנשיא אמיל להשתתף, בטענה לזיופים ושחיתויות, אילייסקו שב לכיסא הנשיאות.
- 2002** הישגה הראשון המשמעותי של הממשלה, רומניה מצורפת לברית נאט"ו.
- 2003** רומניה פותחת את נמלי התעופה והמרחב האווירי שלה, עבור צבא ארה"ב, במלחמת עירק השנייה.
- 2004** סיבוב הצבעה שני בבחירות, מושמעות טענות לשחיתות וזיופים, בסופו של דבר נבחר טריאן בססקו לנשיא.
- 2007** רומניה מתקבלת לאיחוד האירופי החל מ-1 בינואר.
- 2007-2009** סימנים לכך שהכלכלה ברומניה מתפתחת היטב, משקיעים חיצוניים ויזמים למיניהם נוהרים אליה כארץ הזדמנויות, בעקבותם מגיעה תיירות ההמונים אשר מגלה מדינה רחבת ידיים, זולה עדיין במונחים אירופים ואמריקאים, ויפיפיה. המספרים מראים גידול מתמיד בתיירות.
- 13/10/2009** הממשלה המכהנת של אמיל בוק, מודחת מכהונתה ע"י הצבעת אי אמון, אמיל בוק ממונה ראש ממשלה זמני עד לבחירות.
- 17/12/2009** טריאן בססקו ממנה שוב את אמיל בוק כראש ממשלה לאחר שניצחו שוב בבחירות החוזרות.